

# TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OP

Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri tekovnem ur-  
čarčnina za ozemlje SHS: letno D 60—, za pol leta D 30—, za četrt leta D 15—, mesečno D 5—, za lno—

1.953. — Štev. telefona 552.

— Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 4. aprila 1922.

ŠTEV. 40.

## Veliko protestno zborovanje slovenskih pridobitnih organizacij.

Dne 3. t. m. ob 10. uri 30 minut se je vršilo v dvorani Mestnega doma protestno zborovanje naših pridobitvenih organizacij. Uspeh tega zborovanja je bil krasen, udeležba pa tako velika, da se je moralo zapustiti dvorano ter zborovati na trgu pred Mestnim domom. Ljubljanski trgovci in obrtniki so prišli korporativno na shod. Pa tudi od drugih krajev so prišli mnogobrojni zastopniki trgovcev, obrtnikov in industrijalcev. Tako so bili zastopani: gremij iz Maribora po g. predsedn. Weixlu, gremij iz Celja po g. predsedniku Stermeckiju, nadalje trgovci iz Litije, Kranja, Kamnika, Novega mesta, Trbovelj. Zlasti iz Štajerske so se udeležili zborovalci v velikem številu. Celo iz Murske Sobotice so bili 3 zastopniki, dalje zastopniki pridobitnih zadrug iz Tržiča in drugod. Gremij trgovcev za ljubljansko okolico je zastopal načelnik g. Fr. Zebal s številnimi člani.

Od ljubljanskih gospodarskih organizacij, od katerih so se izrečno vse udeležile, je bila v glavnem zastopana: Trgovsko-obrtna zbornica po predsedniku g. Ivanu Knezu in gosp. konceptnih uradnikih. Nadalje Zveza industrijcev po predsedniku g. Vinko Majdiču, podpredsedniku g. Dragotinu Hribarju in g. ing. Šuklje; Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo po g. Ivanu Jelačinu ml.; Zveza obrtnih zadrug po g. Engelbert Franchettiju in drugimi. Nadalje so se udeležili zborovanja zastopniki: za oddelek ministrstva trgovine in industrije gg. dr. Pfeifer in g. dr. Kambič, za delegacijo ministrstva financ g. dr. Dorčić. Policijsko oblast je zastopal policijski svetnik g. Grzinič. Zborovanja sta se udeležila tudi minister na n. r. g. dr. V. Kukovec in profesor g. I. Reiser.

G. Ivan Jelačin ml. je v imenu sklicateljev otvoril zborovanje, ter pozdravil navzoče gg. zastopnike oblasti, zastopnike gospodarskih organizacij ter zastopnike političnih strank in poročevalce časopisov, ter v kratkih in jedrnatih besedah naglašal gospodarsko važnost protestnega zborovanja.

Nato so bili izvoljeni v prezidij za predsednika g. Dragotin Hribar, za člane pa kot zastopnik trgovcev g. Ivan Jelačin, kot zastopnik obrtnikov pa g. E. Franchetti.

Kakor g. Jelačin, tako je tudi predsednik protestnega zborovanja g. D. Hribar v kratkih, a dobro preudarjenih besedah raztolmačil važnost shoda, nakar je dal zopet g. I. Jelačinu besedo. To stvarno poročilo prinašamo v sledečem dobesedno:

### Zakon o pobijanju draginje.

Častiti zborovalci!

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo na podlagi revizije poprejšnje uredbe o pobijanju draginje v zakonodajnem odboru in po kompromisu med strankami z novim letom nov zakon o pobijanju draginje. Ost tega zakona je naperjena proti dejalnemu trgovcu v prvi vrsti in si-

cer proti importerju in notranjemu trgovcu.

Dejstvo je, da niti prejšnji, niti ta zakon nista sposobna bistveno vplivati na vedno naraščajočo draginjo, varovati interese obubožajočega konsumenta ter poceniti blago. Glavni vzroki draginje ležijo predvsem drugje. Nočemo tukaj ponavljati tolikokrat premlelih in znanih stvari, kaj vse povzročuje pri današnjih neurejenih in abnormalnih razmerah našemu trgovcu nerealne stroške in podražuje blago, marveč se hočemo zadovoljiti z najglavnejšimi kónstatacijami.

Vsakemu lajku je razumljivo, da, ako je valuta od lanskega leta, ko je stala na 4.50 franka, padla na frank 1.50, da se je moralo vse blago, ki ga uvažamo iz inozemstva in to je pretežna večina naših potrebščin v tem razmerju podražiti za najmanj 200 odstotkov. Tega pač ni treba še podrobneje razlagati. Ako se te cene še niso pojavile pri vseh predmetih in v vseh panogah je vzrok temu samo to, da so naši trgovci poiskali novih nabavnih virov in da imajo deloma tudi še stare zaloge, katere so lahko do sedaj oddajali po nižjih cenah.

Ugotavljamo, da se je ažijo pri uvozu carini povišal z dnem 10. novembra 1921 od 300 na 400 in z 10. decembrom 1921 od 400 na 500 odstotkov, tako, da moramo plačati vsled padca valute za 1 zlati dinar 24 kratno svoto uvozne carine v kronah. S 1. septembrom so stopile v veljavo nove takse, ki so bile iz srbijanskega zakona o taksah poleg že obstoječih in veljavnih naših taks po staro avstrijskem pristojbinskem zakonu, razširjene na območju cele kraljevine. Te takse so že po lanskeletnih izkazih generalne direkcije indirektnih davkov znašale n. pr. v Sloveniji več kot direktni davki skupaj z doliadami. Takse bremenijo posebno trgovsk istalež in sicer v prometu s carinarnicami, v prometu z uradi, v trgovskem poslovanju, kjer se zahtevajo poprej nepoznane visoke kolokvne pristojbine za vsako manipulacijo.

S 1. oktobrom je bil vpeljan davek na poslovni promet v novi obliki in sicer kot 1% od vrednosti celokupnega prometa. Ta davek znaša pri današnjih itak ogromnih cenah blaga pri trgovstvu velikanske vsote. Vlada se ni zadovoljila, da bi bila trgovcem odmerila višino davka na tak način, kot denarnim zavodom, marveč od kosmatega dobička, je predpisala 1% od vrednosti blaga. Ta davek ne podraži blago samo za 1%, marveč največkrat celo 5%, ker mora iti skozi več rok, predno prispe do producenta preko veletrgovca in industrijca ter grosista k prodajalcu na drobno.

Z novim letom so se povišale železniške tarife za blagovni in osebni promet za 15%, razen tega so bile v zadnjem času tudi večkrat povišane poštne pristojbine za notranji in mednarodni promet.

Povišanje cen premoga je izzvalo povišanje cen plina, elektrike in industrijskih izdelkov. Omeniti nam je, da se je na podlagi lanskeletne stanovanjske naredbe najemnina za trgovske in poslovne lokale ogromno povišala. Znani so slučaji, kjer se je najemnina dvajsetkrat in še čez povišala. Ni nam treba posebej ponavljati, koliko so se zvišale ostale režijske postavke, telefonske pristojbine, pisarniški stroški.

Zadnje mesece so bile opetovano povišane monopolske takse, tako n. pr. taksa za sol na Din 1.80, tako, da moramo plačati za sol sedaj 10 K, medtem, ko smo plačali v mirnem času 14 vin. Enako je s takso na petrolej, na vžigalice, cigaretni papir in s cenami za tobačne izdelke.

Na povišanju cen na pšenico in moko je naš trgovec popolnoma nedolžen, ker te cene določa borza v Novem Sadu, kjer je središče žitnega tržišča. Samoumevno pa je, da se cene pri prostem izvozu, ko je izvoz moke in testenin, ter vsega sočivja dovoljen brez izvozne carine, ravna po svetovno tržni pariteti. In čim dalj je valuta padala, tem bolj so se dvigale cene za živila, ki jih je moral naš trgovec nakupovati v Vojvodini.

Cene mesu so se dvignile vsled izredno forsiranega izvoza, in so se ravnale po tečaju lire in po cenah mesa v Italiji. Izvozna carina na meso je ostala neizpremenjena vkljub velikemu padcu valute in se plača za 1 kg mesa še vedno le 1.20 K izvozne carine.

Posledice podražitve teh najnujnejših živil, ki so nastale vsled neurejenega izvoza, so bila neprestana mezdna gibanja, v katerih se vrtimo od lanske jeseni. Mezdna gibanja so povzročila tudi ogromno povišanje trgovske režije, ki jo posebno trgovci v velikih mestih zelo občuti.

Iz primerov, ki sem jih navedel, so Vam razvidni najglavnejši momenti, zakaj se je življenje in importirano blago pri nas tako podražilo. Pri tem pa nisem omenil niti nesigurnih prometnih razmer, raznih posredovalnih in špedicijskih stroškov, niti ne izredno dragega bančnega kredita, s katerim mora pri današnjih horendnih cenah vsak trgovec delati in niti ne valutnega rizika, ki ga pri vsaki nabavi nosi. Znane so vam ogromne izgube, katere je pretrpelo naše trgovstvo v letošnji zimi vsled porasta češke krone in lire, ko je grozil polovici naših uglednih tvrdk gospodarski ruin. Očitalo se je trgovcem od laikov, češ, da so špekulirali z valuto in, da so sami krivi njih izgub. Ta očitek je neupravičen in ni točen. Pri današnjih nestabilnih razmerah trgovec nikdar ne ve, ko je pokrtil svoje obveznosti s tujo valuto, ali je prav storil ali ne, ker ne more predvidevati, ali ne bo valuta, predno bo blago prodal, narasla ali padla. Ako se pokrije ni prav, in ako se ne pokrije, zopet ni prav. Zato hočemo mirnega delovanja in najnam vlada z vsemi razpoložljivimi

sredstvi opomore k temu, s stabilizacijo naše valute.

Zakon o pobijanju draginje pa je pustil vsa ta vprašanja odprta in se je omejil na preganjanje detajlista, kot da bi bil on edini vzrok in glavni krivec današnje draginje in bede uradništva in javnih nameščencev. Zato mi ta zakon odklanjamo, ker je samo pesek v oči in na obstoječi draginji ne bo mogel ničesar izpremeniti.

Zavarujemo se proti dajanju brezobrestnih posojil, ki jih predvideva ta zakon za vse kmetijske in konzumne zadruge.

Danes je dovolj blaga, dovolj konkurence, ki sama lahko najbolj regulira padanje cen.

Po govoru g. Jelačina je dal g. predsednik besedo predsedniku mariborskega gremija g. Weixla, kojega poročilo prinašamo istotako dobesedno:

### Protest proti davčnim bremenom!

Z nepremišljeno gospodarsko politiko gre pri nas gospodarstvo do sedaj le vedno bolj navzdol in grozi v Sloveniji trgovskemu stanu popoln zastoj. Živimo v vedno večjih številkah in varamo sami sebe z dozdevnimi zaslužki, pri tem pa ne opažamo, da smo v resnici v mnogem oziru na slabšem, kot pred vojno. Za vzrok draginje se dela v javnosti pavšalno edinole trgovca za glavnega kriveca odgovornega. Pri tem pa se ne pomisli, da vali država glavna bremena na trgovca, namesto, da bi jih enakomerno porazdelila na vse gospodarske sloje. V zadnjem času se je vpeljalo, ne da bi se zaslišalo, odnosno upoštevalo mnenje gospodarskih korporacij poleg mnogobrojnih iz starega avstrijskega režima nam preostalih davkov, še novi davki iz davčnega sistema drugih pokrajin, ki so bili doslej pri nas neznani. Na drugi strani se pa niso odpravili davki, ki obstojajo samo v Sloveniji in v nobeni drugi pokrajini ne in tudi niso bili razširjeni na ostale pokrajine države. Trgovska in obrtniška zbornica je v tem oziru opetovano podala obširno spomenico in utemeljene konkretne predloge, ki pa niso našli od strani naših poslancev nikake podpore in vsled tega tudi ministrstva niso hotela upoštevati.

Prva naloga naše finančne politike bi bila morala biti, da se, predno se izvede izjednačenje davčne zakonodaje za celo državo, ki mora biti temeljito premišljeno in vpoštevati vse gospodarske momente, posameznih pokrajin davčne lestvice obstoječih davkov v posameznih pokrajinah vzporedijo in izjednačijo. Pri tem bi bilo treba vpoštevati podražitev življenja in prirediti in preurediti eksistenčni minimum v oni višini, ki bi odgovarjala dejanskim razmeram. Treba bi bilo tudi vpoštevati razvednostitev denarja in spraviti zastarele mirnodobne lestvice in predpise v sklad s sedanjimi pridobitnimi razmerami. In kaj vidimo?



Niti enega niti drugega od teh temeljnih zahtev se ni vpoštevalo, marveč se je kratkotalo in kljub vsem svarilom diktiralo davčno odmero na tako nepremišljen način, da bi morala dobesedna izvedba teh predpisov vpropasti vsako podjetje in onemogočiti vsako delo gospodarske obnove in osamosvojitve. Na zborovanju delegatov trgovske organizacije v Novem Sadu dne 19. marca se je javno ugotovilo, da davka na poslovni promet, ki so ga morali naši trgovci že plačati, v Vojvodini, Bosni in v Srbiji še nikdo ni plačal in tudi ni začel voditi knjig o izvršenem prometu. Tako vidimo, da se zakone, ki so veljavni za celo državo popolnoma različno izvršuje.

Zahtevamo, da se sedanji način plačevanja davka na poslovni promet za trgovstvo reformira in preuredi tako, da bodo vsi stanovi pavšalirani odtodno, da se za trgovce vpelje plačevanje davka v kolkah, ki se bodo lepili na račune v zmislu sklepa konference vseh trgovskih organizacij v Novem Sadu.

Protestiramo iz principijelnih razlogov proti raztegnjenju davka na vojne dobičke na leto 1920, in to sicer iz formalnih, kakor tudi iz stvarnih. — V zakonu o davku na vojne dobičke iz leta 1920 je bilo izrečno določeno, da se za vojna leta štejejo leta 1914 do vključno 1919. Nedopustno je, da bi se sedaj s pritaknjenimi določbami v dvanajstih, ki veljajo samo za tekoča dva meseca, prevrnila določba poprejšnjega samostojnega zakona o vojnem davku in raztegnila veljavnost tudi na leto 1920.

Nedopustno pa je tudi, da se sedaj po treh letih, ko je vsakdo že disponiral z zaslužkom iz leta 1920, ga investiral ali konsumiral, predpisuje naknadno vojni davek. Ta praksa se protivi osnovnim načelom rednega gospodarstva, spravlja v trgovsko poslovanje nesigurnost, ki mu onemogočuje vsako podjetnost in redno kalkulacijo. V tej obliki se ne more več imenovati davek, marveč je dejansko premoženjska oddaja. Znano je, da je bilo treba sedaj po vojni v naši državi ustvariti celo vrsto novih podjetij, da je bilo treba nacionalizirati odtodno odkupiti tuja podjetja na našem ozemlju, da je bilo treba med vojno zanemarjene strojne naprave in inventar obnoviti in izpopolniti. V te produktivne namene je naše gospodarstvo porabilo vse rezerve in prihranke. Kje naj vzame podjetnik, ki je svoj bilančni presežek investiral, danes denar, da plača davek na vojne dobičke, ki začena pri 141 tisoč kronah s 70 odstotki. Glasom spomenice, ki jo je poslala Zveza trgovskih gremijev in združenj finančnemu ministru v maju leta 1920 je preostalo podjetniku po plačanju davkov, ako je znašal skupni dohodek, ki je podvržen dohodnini 210.000 K, po plačanju vseh davkov in doklad le 61.064 kron. Od pol milijona dohodkov je moral plačati po zakonitih predpisih 439.788 kron davka, tako, da mu je ostalo samo 70.211 kron. S sedanjimi določbami so to v toliko spremenili, da ostane podjetniku 100.000 kron, vse ostalo pa zapade obdavčenju. Že iz teh števil jasno razvidite, da je lestvica za odmero vojnega davka prestrma in ne vpoštevata, da izčrpajo že ostali davki, avtonomne, državne in vojne doklade nad tričetrtine vsega dobička. Navažemo samo primer iz spomenice Zveze industrijev v Sloveniji o potrebi reforme davčnega sistema. Po teh navedbah je na primer Kranjska industrijska družba morala za leto 1921 od bilančnega dobička plačati 892.787 kron davka in doklad, kar znaša 90 % bilančnega dobička.

Dobički, ki se dosežejo sedaj pri tako nizkem stanju naše valute so le fiktivne številke, ker 200.000 kron povojnega dobička predstavlja le 3300 mirodobnih kron, ker je sedanja krona le 1/60 ina predvojne kro- ne. Ti dobički so torej le navidezni, ker je največ podjetij v resnici že pasivnih.

Ko je zbornica vložila pretekli mesec protest proti davkom na vojne dobičke, so se razni demagoški listi

norčevali iz protesta, pri tem pa niso pomislili, da mnoga naša podjetja delujejo le pod pritiskom naprej in, da bi bilo zanje mnogo boljše, ako svoje trgovine zapro in počakajo sigurnejših časov. Dobički, ki jih izkazujejo, so mogoči le na ta način, ker ima naša industrija svoje mirodobne investicije v zlatih kronah, ki so po večini že oispisane, odnosno predstavljajo številčno v bilanci, kjer se med pred in povojno valuto ne dela razlike, zelo nizke vsote. Majhno popravilo ali razširjenje strojnih naprav pa stane danes številčno več, kakor je stala poprej cela tovarna.

Enako je s trgovcem. Za svoje zaloge, ki jih je nabavil za dobro krono v letu 1920 je dobil sedaj dve tretjini manj vredne krone. Kako nabavi sedaj nove zaloge, ako ni poprej na to mislil, je izgubil pri tem dve tretjini svojega fiktivnega premoženja, ki ga mu nikdo ne bo nadomestil. Seveda so številke ostale pri tem navidezne iste.

Kako je pogrešeno današnje odmerjanje davkov, vidimo že na primerih, ki so se dogodili v zadnjem času pri delavstvu Trboveljske družbe. Iz izkazov, ki so izšli v časopisih, je razvidno, da znašajo dohodki navadnega premogarja po 60 do 80.000 kron. Medtem pa se 140.000 kron že vzame kot podlaga za odmero davka na vojne dobičke.

Nikdo ne premisli tega, da se na trgovca valije danes razen davčnih bremen še velika socialna politična bremena, ki postajajo od dne do dne bolj občutna. Sem spadajo občutno povišane premije za socialno zavarovanje, poleg tega pa še hočejo z zakonom o stanovanjih prisiliti vsakega trgovca, ki je imel 60.000 Din. rednih letnih dohodkov, da mora graditi svojo lastno hišo.

Vsi zakoni, ki so bili izdani v zadnjem času, so, ali namenoma ali iz površnosti skrajno nejasni in netočni, ter dopuščajo izvrševalnim oblastim popolnoma samolastno razlaganje.

Prizivi, katere se poda proti odmeri davkov ali v drugih zadevah, kakor na primer odmera pristojbin, carinski spori itd., pa ležijo neresni pri finančnem ministru. Sam finančni minister je navedel, da ima 10 tisoč nerešenih spisov na davčnem oddelku. Trgovci mora medtem plačati davek ne glede na podani rekurz.

Breme, ki ga nosi trgovski stan, je tako občutno, da se ne da več stopnjavati. Zato je potreba, da se pričeta štednja v državnem gospodarstvu nadaljuje, da se omeji sedanji neracionalni način državnih dobav, posebno v inozemstvu in da se vpelje v celem državnem gospodarstvu stroga trgovska načela in kontrola.

Za izjednačenje in zgradbo gospodarske zakonodaje pa je treba, da se čimprej osnuje privredni svet, kot naš gospodarski parlament, ki je predviden v členu 44 Vidovdanske ustave, ker vidimo, da se politična zbornica z gospodarskimi vprašanji ne more stvarno pečati in jih prepustiti v odločitev ministrstvu.

Nadalje so govorili v imenu obrtnikov g. E. Franchetti in g. Fr. Ks. Stare, katera sta v glavnem naglašala, da ne volimo v bodoče politične moče, temveč moče strokovnjake, kojih stremljenje bi bilo ne kakor do sedaj politika, temveč le čist, nepolitičen blagor naših pridobitnih stanov. Predlagalo se je, kakor že v predposvetovanju v dvorani Mestnega magistrata dne 26. marca, da se pri bodočih volitvah ustanovi lastna brezstrankarska struja, ter se izvoli le iz naše sredine moče, ki bi imeli voljo zastopati naše interese.

Kakor so bila vsa poročila sprejeta z velikim hrupom in odobravanjem, tako je bil tudi ta predlog sprejet z največjim navdušenjem. Vsi zborovalci, brez izjeme so se popolnoma strinjali s stavljenim predlogom.

Zelo učinkoval in veliko odobravanje je dosegel tudi sledeči dobesedni govor g. Franja Zebala:

Velečeni zborovalci!

Udeležba današnjega protestnega shoda pokaže vladi in konzumentu

žalostno sliko, v kateri se nahaja trgovina, industrija in obrt. Do tega koraka je moglo priti, ker ni bilo nikakega drugega izhoda. Potom časopisnih poročil, se vam je opetovano poročalo, kolikokrat smo merodajne kroge rotili in jih svarili, da naj ne ženejo davkoplačevalce v pogin, a našli smo le gluha ušesa.

Iz poročil mojih tovarišev predgovornikov ste posneli, da nas davčni vijak žene v pogin in, da se ravno radi tega z visoko režijo cene dvigajo. Da je pa pravi vzrok naša slaba valuta, je pa popolnoma odveč tu utemeljevati, ker to je vsak že sam poskusil.

Da je naša krona v inozemstvu na tako slabem glasu in da imamo tako slab kredit, vam v kratkem pojasnim:

Od ujedinjenja sem traja v naši državi najhujši strankarski boj. Našim poslancem je prvo in vse politika. Nihče ne misli na bolj važna vprašanja in njih rešitve. Mi Slovenci imamo to posebno srečo, da so naši poslanci razdeljeni na 6 klubov. S tem cepljenjem ne morejo uspešno reševati gospodarskih vprašanj.

Ker ni edinosti med poslanci in tudi ne v skupščini, kjer se vrše v glavnem le manj važne debate, je gotovo, da smatrajo inozemci našo skupščino kot nekaj babilonski stolp. Se vedno niso izplačani pri kolkovanju pridržanih 20 % prejšnjih avstrijskih bankovcev, kar vzbuja med narodom nezaupanje v lasten denar. V inozemstvu predobro nasledujejo gospodarsko politiko vsake države in vedo ceniti dobra dela. Seveda, če mi lastnih notranjih političnih in gospodarskih vprašanj ne znamo in ne moremo rešiti, ste lahko prepričani, da nam nihče ne bo zaupal. Zato pa se ponavljajo ti padci našega denarja. Vedno na dnevnem redu se nahajajo ministrske demisije in različne politične kupčije za vstop v vlado, mečejo čudno luč na naš razvoj.

Trajna votiranja, seveda brez kritja, v različne privatne namene, zadolževanje pri narodni banki, ne točna plačila za vojaške in državne nabave, še vedna nejasnost, koliko mi prav za prav inozemstvu dolgujemo, slaba oprava v državnih obratih, preveliko število v službi se nahajajočih uradnikov itd.

Glavna krivda pa je, ker imamo trajno le politično sestavljene vlade, v kateri sede po večini žal le politični lajki.

Kaj je pa pravi vzrok visokih davkov, taks, monopolnih pristojbin, carinskih postavk, vedno zvišanje železniških in poštinskih tarifov?

Za pred, med in po vojni napravljene državne dolgeve je treba obrestovati v visokih tujih valutah. Dolgovi so nastali, ko je bil naš dinar še na visoki stopnji dnevnih kurzov. Vsled padea dinarja, je seveda treba utrpeli ogromne zneske samo za kurzne razlike in odplačila teh državnih dolgov.

Skušnja nas uči, če imamo še tako veliko število vpoklicanih pod orožjem, ni našim mejam prav nič pomagano, ker moramo plesati tako, kakor nam ukaže antanta.

Sestavljajo se komisije, kako bi se rešilo uradniško vprašanje potom redukcije. Nasprotno pa imamo priliko čitati v Službenih Novinah, da se dnevno imenujejo novi dvorni svetniki, glavarji, pisarji itd. Razpisujejo se nove prazne službe, ustanavljajo se novi uradi. — Umestno bi bilo, da bi se rešilo uradniško vprašanje sporazumno z uradnim. Plače odslovljenih naj bi se porabile za ostale, in uradniki bi pričeli zopet delovati v prid državi. Pri teh razmerah, kakor so sedaj, to ne more obstati, vsaj ima sluga več plače kakor njegov predstojnik, ali progovni delavec višje prejemke kakor njegov šef. —

Največje zlo pa je, da imamo veliko število malo delavnih poslancev.

Pri državni upravi bi se moral vpeljati štedilni sistem in ne bi smeli ministri pri ministrskih sejah votirati različne milijonske zneske bodisi v privatne ali državne namene.

Ta denar se ne bode nikdar več vrnil državnim blagajni.

Velik nered v prometu je pač glavni vzrok, da ni železnica aktivna, temveč močno pasivna.

Naš finančni minister ima določeno, da krije svoje izdatke potom davkov, taks, carine, monopolnih pristojbin, prometnega in vojnega davka. To postopanje je napačno. —

Za gotove večje naprave, zidanja državnih poslopij, železnice, popravilo voznega parka, bi se morala najeti dolgotrajna posojila.

Izdatki za uradništvo, vojaštvo, vzdrževanje železnic, pošte itd. naj bi se krili iz rednih dohodkov.

Ker beži vse iz državnih služb in ostanejo potem kot glavni voditelji ministerstev le politični ministri, ni pričakovati boljših razmer.

Naš finančni minister dela rekorde z vedno novimi davčnimi obremenitvami, za katerih izpeljavo pa poskrbe drugi.

Finančni minister ne vidi drugih državnih dohodkov, kakor te, ki jih ima sam v rokah ali pa njegovi kolegi. Tako imamo vsestransko različne državne rudokope, posestva, tvornice itd., kateri so deloma pasivni. Državni obrati po večini stoje, ali pa je njihov obrat skrčen na najnižji nivo, ker niti lastnemu obratu ne znajo in ne marajo pomagati. Da ta podjetja ne morejo biti aktivna je gotovo, ker, mesto, da bi državi kaj donasala, se krijejo njih primanjkljaji potom davkov.

Pri nas se je utihotapilo geslo: Kar je v državnih rokah, gre rakovo pot!

Danes ima finančni minister skrbi, kje dobiti denar? To pa je njegova postranska skrb, ker mi trgovci, obrtniki in industrijalci naj plačamo brez ozira, imamo ali ne.

Da pa država tudi indirektno svoje monopolne predmete večkrat v letu zviša in to pri predmetu pri kg po 3 do 4 krone na enkrat, ni potreba povdarjati. Kako se nam godi z monopolnimi predmeti, tako tobakom, petrolejem, soljo, carinskim blagom itd.?

Država s temi okoliščinami škoduje sama sebi, ker zvišuje predmete vsakdanjosti.

Da se po vsej državi ne plačujejo davki enako je točno in resnično.

Davek na poslovni promet pride v glavnem v poštev za Slovenijo, ker smo pri nas vsi pismeni. —

Država naj prične pobijati draginjo pri lastnih državnih obratih, carini, taksah, davkih, monopolnih pristojbinah, železniških in poštinskih pristojbinah, pa bodo cene isti dan padle in bode v prvi vrsti konzumentu ustrezno. Jamčim vam tudi, da bode s tem dnevom konec mezdnih gibanj.

Zakaj se ne postavijo lastne popravilnice za vozni park, kateri razpada po kolodvorih? Ta razsuti park državi ne donasja ničesar!

Zakaj so še vedno reveži utaborjeni v vagonih? Ali bi se ne dalo za ta denar, ker ti vagoni prometu primanjkujejo in državo le denar stanejo, napraviti stanovanja? In s tem bi bila tudi stanovanjska kriza rešena!

Kdo je temu kriv, da potujejo vagoni, predno dospejo na namembno postajo po 3—4 tedne? Ali se s tem vagoni prometu ne odtegujejo? — Uprava s tem ne zasluži ničesar.

Ne smem preiti dalje, da bi ne dal pojasnilo o taksah.

Mi prečani smo imeli preje samo redne davke, malenkostne carine, s katerimi so se državni izdatki krili. Pri bratih Srbiji je bilo v praksi ravno narobe. Tam so imeli kot glavni državni dohodek takse, drugi davki so pa bili minimalni. Sedaj, po razpadu, so nam pa k našim visokim davkom dodelili njihove visoke takse, sami sebi pa ničesar. — Tako smo mi v posesti visokih dvojnih davčnih bremen.

Ne smete pozabiti, da imamo različne prejšnje deželne davke, katere so spremenili v državne, še vedno plačevati.

Da imamo različne, neenake občinske doklade, ni potreba omenjati.

Mi imamo v državi pet različnih davčnih sistemov, kateri se vkljub



vsestranskim zahtevam do danes še niso izjednačili.

Sedaj dobimo glasom ustave še posebej srezke in oblastne skupščine, katere bodo v kritje svojih izdatkov morale naložiti davčnim slojem srezke, oziroma oblastvene doklade. To nas v doglednem času še čaka!

Danes tarnajo in ječijo vsi stanovi pod to draginjo. Odpomoč bi bila lahka. To delo leži v rokah naših poslancev.

Državne doklade, pristojbine in carina naj se na obhodno potrebne predmete znižajo.

Državni izdatki naj se na minimum znižajo.

Kar nam pa v državi primanjkuje naj se zviša izvozna carina.

Potom naših stanovskih organizacij smo opetovano opozarjali merodajne kroge na te nedostatke, a zaman.

Odklanjamo vse morebitne posledice, ker vse kar dela, se dela brez vednosti naših organizacij.

Čudim se pasivnemu zadržanju našega trgovskega ministra. Ali imamo sploh še trgovskega ministra? — O njem se ničesar ne sliši. Pač izdajajo druga ministrstva različne zakone in naredbe proti nam. Ali človek mirno gleda kaj se godi. Trgovski minister mirno gleda, kakor sem že omenil in ne zna izvajati konsekvence. Drugače se o trgovskem ministru ne sliši, kakor le tedaj, kadar čitate, da se je ustanovila kaka nova delniška družba, in, da je za ustanovitev dal potrebno dovoljenje.

Tudi naše dnevno časopisje je večkrat udrihalo po našem stanu, seveda vedno le, ker niso bili informirani. V zadnjem času pa so tudi njih misel preobrnil in prišli na pravo pot.

Ne smemo prezreti glavno. Če ne bode nam zagotovljen obstanek, je tudi vprašanje, kdo bode skrbel za naše uslužbence. Če se nas bode uničevalo, smo primorani ustaviti naše obrate. Tudi pred to okolnostjo svarimo vlado.

Vse to je pa potreba pojasniti našim konzumentom, da bodo uvideli v čem obstoji draginja, kdo je draginje kriv, ker danes imajo nas kot pijavke pred očmi. Ko bode konzument to uvidel kar bi že davno moral, se bode na naše mesto postavil in z nami za opravičene zahteve zavzel. — Ker ravno mi se borimo v prvi vrsti za konzumenta. Sami smo vendar ravno tako tudi konzumenti.

Zato zahtevamo od poslancev, da njih pasivno delovanje posebno glede Slovenije opustijo, prično voditi skupno gospodarsko politiko in naj se vsaj v gospodarskih vprašanjih zedinijo.

Ozira se naj na nasvete naših stanovskih organizacij in potem ne bode prišlo do tako žalostnih dni, v katerih se ravno sedaj nahajamo.

Državnim voditeljem pa svetujemo:

Ne prizanašajte ravno največjemu stanu na številu z obdavčbami, porazdelite davčna bremena brez političnih kupčij vsestransko nepristransko jednako na vse pridobitne sloje, uredite davčni sistem za celo državo, imejte možgane tam koder jih rabite. Štedite z tujim, Vam zaupanim denarjem, delajte, kakor moramo delati mi, tedaj bodite uverjeni, da bodo stalna mezdna gibanja prenehala, prenehala bode tudi nezadovoljnost konzumentov in mas in vsakdo bode vzkliznil: red, mir in pravičnost je le v naši svobodni demokratični Jugoslaviji!

Pripomniti bi še bilo, da je bil nar. poslanec g. dr. Kukovec pri govoru, v katerem je pojasnil fin. politiko vlade, od strani nekaterih zborovalcev moten. — Konečno je imel besedo predsednik litjskega gremija trgovcev g. Hinko Lebinger, ter v svojem govoru le potrdil vse, kar se je dosedaj poročalo, in znova povdarjal, da se mora narediti vsem tem neznosnim razmeram temeljiti konec.

Vrhunec ogorčenja pa je dosegla brzoglavka mariborskih trgovcev, s katero obveščajo, da je mariborska policija, da ne rečemo kršila našo svobodo s tem, da je ukazala odpreti vse trgovine.

Po teh stvarnih poročilih navedenih govornikov je shod soglasno in z viharim odobravanjem sprejel sledeče

#### Resolucije

sprejete na protestnem zborovanju gospodarskih korporacij v Mestnem domu dne 3. aprila 1922 v navzočnosti delegatov vseh strokovnih organizacij v Sloveniji.

1. Protestiramo proti naknadni izpremembi zakona o davku na vojne dobičke potom določb zakona o dvajstih letih za mesec marec in april 1922 in proti vpeljavi davka na vojne dobičke sedaj po treh letih naknadno za leto 1920. Višina tega davka ogroža obstoj naše trgovine in industrije, ki je itak izpostavljena najrazličnejšim nepravilnostim. Zahtevamo, da se ta davek ukine.

2. Protestiramo, da se naše državno gospodarstvo neprestano upravlja z dvajstimi in zahtevamo od parlamenta in vlade, da takoj preide k rednemu državnemu budžetu, da se izboljša naš ugled pred zunanjim svetom, dvigne vrednost našega denarja in kar je najglavnejše, poda možnost, da se uredi razumen in pravičen davčni sistem.

3. Zahtevamo čimprejše izjednačenje različnih davčnih sistemov, ki obstojajo v naši državi in reformo davkov na ta način, da se izgradi sistem direktnih davkov potom enakomerno porazdelitve javnih bremen na vse gospodarske sloje po njih davčni moči. Protestiramo pa proti sedanjim praksi, ko se največji del davkov valja na trgovski in industrijski stan, medtem, ko drugi stanovi, posebno poljedelci, sorazmerno nezadostno prispevajo k pokritju drž. izdatkov.

4. Kot začasno remedijsko pred izgraditvijo enotnega davčnega sistema zahtevamo, da se davčne lestvice pri različnih obstoječih davkih prilagode dejanskim življenjskim in gospodarskim razmeram, da se upošteva dejanski eksistenčni minimum in razvrednotitev denarja, ter preuredi davčna stopinja tako, da bo breme direktnih davkov, ki pripadajo na glavo prebivalstva, v vseh pokrajinah države enako.

5. Zahtevamo odpravo plačarine, ki je preostanek bivšega Avstrijskega davčnega sistema, ki v drugih pokrajinah države ne obstoja in ki v končnem efektu zadene vendar le delodajalca, ki mora tudi za plačevanje davka solidarno z delojemalcem jamčiti.

6. Zahtevamo preureditev davka na poslovni promet na ta način, da se bo plačeval v znakah za vsak izstavljen trgovski račun in prodajo.

7. Odklanjamo zakon o pobijanju draginje, ki ni zmožen olajšati vedno naraščajočo draginjo, marveč se omejuje na šikaniranje nadrobne prodaje v trgovinah. Glavni val trgovine je izvala neusmerjena trgovinska politika, ki nadmerno forsira izvoz in pri padcu valute ni varovala interesov domačega konzumenta s tem, da bi regulirala izvoz najvažnejših živinskih predmetov s primernimi izvoznimi carinami. V notranjem prometu je blaga dovolj in je tudi konkurenca trgovcev in organiziranih konzumentov dovolj jaka, da regulira cene.

8. Protestiramo ponovno proti dajanju brezobrestnih posojil konzumnim zadrugam, kakor jih predvideva celo člen 29 vidovdanske ustave, ker izrabljajo te naprave v politične — strankarske namene in ustvarja tako podpiranje le nezdružljive razmere in nereelno gospodarstvo. Protestiramo proti temu, da bi se jemalo v to svrhu sredstva iz davčnih bremen, ki jih morajo plačevati pridobitni sloji.

9. Zahtevamo tajšno oživitvorenje pridobitnega sveta v zmislu čl. 44 Vidovdanske ustave, da bodo zastopniki pridobitnih slojev odločilno sodelovali pri odmerjenju naše gospodarske politike in izgradbe gospodarske in socialne zakonodaje. Zahtevamo, da se da zastopnikom naših stanovskih korporacij priliko sodelovanja in uveljavljanja zahtev praktičnega gospodarskega življenja, kar bo nedvomno najbolj uplivalo in

pripomoglo k usmerjenju naše gospodarske politike.

10. Zahtevamo takojšnje ustanovitve pokrajinskih carinskih direkcij, ker se centralizacija v praksi ni obnesla.

11. Enako zahtevamo, da se obnovi II. instanca v taksnih zadevah pri delegacijah min. financ.

12. Narodna skupščina se pozivlja, da izpopolni zakon o organizaciji železniškega ministrstva v tem zmislu, da se poleg sedaj obstoječega tarifnega odbora osnuje železniški svet za celo kraljevino in predstavnikov korporacij gospodarskih krogov, v katerem bi se proučavala sanacija naših prometnih razmer.

13. Dalje se naproša, da se izpopolni zakon o organizaciji finančnega ministrstva v toliko, da bi se osnoval namesto sedanjega carinskega sveta, v katerem so zastopani samo carinski uradniki, carinski svet iz predstaviteljev krogov industrije, trgovine in obrti cele kraljevine in ki bi bil za reševanje carinskih sporov in za odhajanje strokovnega mnenja v vprašanih carinske politike merodajen.

14. Konečno se naproša, da se osnuje pri ministrstvu trg. in industrije industrijski svet, ki bi se bavil z vprašanji pospeševanja in zaščite naše mlade industrije.

Po razglasu te resolucije je predsednik g. Dragotin Hribar ob 12. uri 30 minut zaključil shod s trdnim prepričanjem, da bode to, tako krasno uspešno zborovanje imelo tudi zaželen uspeh.

### Zaščita žigov.

Zadnje »Službene Novine« (štev. 69 z dne 28. marca 1922) prinašajo nov zakon o zaščiti industrijske svojine, ki nadomesti uredbo industrijske svojine z dne 15. 11. 1920, koja izgubi s tem svojo veljavo.

Ker si niso naši trgovci in obrtniki na jasnem, kako jim je ravnati bodisi z žigi, koji so že vpisani pri trgovski in obrtni zbornici, bodisi z žigi, koje bi hoteli na novo vpisati in se tozadevno obračajo na najrazličnejše urade z vprašanji za pojasnila, hočemo v naslednjem podatiti vsebino določil novega zakona, ki se tiče zaščite žigov.

Tovarniški ali trgovski žigi so oni znaki, ki se uporabljajo v obliki žiga, pečata, vinjet, šifer, napisov, posebnih slik itd. za razlikovanje proizvodov ene industrije, obrti ali kmetijskega podjetja od drugih njim podobnih proizvodov v trgovskem prometu.

Zaščita žigov, ki so namenjeni za označevanje monopolskih predmetov se ne dovoljuje, ravnotako so tudi izključeni od registracije znaki blaga ali besede: 1. ki predstavljajo lik kraljev ali člana kraljevega doma, 2. ki predstavljajo državni ali javen grb, 3. ki označujejo izključno samo kraj, čas in način izdelovanja blaga, potem vrsto blaga in njegov namen, kakor tudi njegovo ceno, količino in težo, 4. ki so udomačeni za označevanje izvestnih vrst blaga v prometu, 5. ki so nemoralnega, ali drugače javnemu redu nasprotnega značaja; potem taki napisi in podatki, ki se ne ujemajo z dejanskim stanjem stvari, nego so napravljeni zato, da slepe. Žigi, ki predstavljajo lik kraljev ali članov kraljevega doma, državni ali javen grb ali odliko, se smejo registrirati samo, če se prej pokaže tozadevna dovolitev.

Žig, ki je sestavljen iz ene ali več besed, obsega ne samo uporabljanje žiga v registrirani obliki, ampak tudi njegovo uporabljanje v vsaki drugi obliki, v kateri se zaščiteni žig izraža v celoti ali deloma z drugimi pismenkami, drugimi barvami ali v drugi velikosti. Samo, ako predstavljajo te črke ali besede ime ali firmo druge osebe, se tej ne more zabraniti uporabe, tudi sme ta oseba imetniku takega žiga izpodbijati ali odvzeti pravico do njegovega uporabljanja, razen če ima imetnik žiga ravno isto ime ali firmo. Pravica žiga ne brani, da ne bi kdo drugi uporabljal istega žiga za označevanje drugih vrst blaga. Ena in ista oseba sme zaščititi več

raznih žigov za isto vrsto blaga, a žig za označevanje blaga se razprostira tudi na zavoje, omote, sode, zaboje za vkladanje tega blaga.

Pravica žiga je vezana na podjetje, postane z njegovim prestankom, sme se pa tudi prenesti na koga drugega s podjetjem vred. Novi imetnik mora prenesti žig na svoje ime, razen če nadaljuje podjetje z neizpremenjeno firmo. Pravica žiga ni omejena, ampak traja, dokler se redno in pravočasno plačujejo pristojbine. Za prijavo žiga se mora takoj, ko se vloži prijava, plačati prijavna pristojbina 30 dinarjev, za vsako leto zaščite pa 25 dinarjev. Letne pristojbine se plačujejo vnaprej naenkrat za več let ali od leta do leta, računa se od dne vpisa v register. Pristojbina za prvo leto se mora polžiti, ko se prijavi žig; za naslednja leta pa se vplačuje pravočasno, preden preteče čas, za katerega je bila dotlej plačana. — Letna pristojbina se mora za ostala leta položiti najkasneje v treh mesecih od roka, določenega za vplačilo; toda v tem primeru se plača naknadna pristojbina 20 dinarjev. Listine o zaščiti žigov niso zavezane lobeni posebni pristojbini.

Kdor si hoče pridobiti izključno pravico za uporabljanje izvestnega žiga, ga mora prijaviti »Upravi za zaščito industrijske svojine« v Beogradu. Vložiti mora pismeno vlogo neposredno ali po pošti. Vloga mora obsegati: 1. ime in priimek, poklic in bivališče prijavitelja ali njegovega zastopnika; 2. označbo podjetja in vrste blaga, za katere se zahteva zaščita žiga; 3. označbo časa, za katerega se zahteva zaščita in soglasje, da se plača vse tiskarske stroške za oznano žiga. Tej prijavi se mora priložiti: 1. pooblastilo, če se zahteva po pooblastitvi, 2. žig v štirih istovetnih izvodih, 3. klišé žiga in dva njegova odtiska, 4. ako je žig namenjen za izdelke iz kovin, prstenin, stekla in temu podobnega, je priložiti še po dva vzorčna izvoda z udarjenim ali vtisnjenim žigom. Na prijavo je priložiti prijavo in prvoletno pristojbino.

Vsakdo, ki uživa v katerem koli delu naše države pravico industrijske svojine oni dan, ko je stopila v veljavo uredba o zaščiti industrijske svojine z dne 15. novembra 1920 in hoče, da se mu ta pravica zaščiti še nadalje, mora prijaviti to pravico »Upravi za zaščito industrijske svojine« v Beogradu, najdalje do 31. julija 1922. Če se ta prijava v označenem roku ne vloži, preneha pravica zaščite. Žige, ki so bili do sedaj vpisani v registri trgovske in obrtniške zbornice, je treba tedaj iznova prijaviti po gori navedenih predpisih. — Prosilcu se pa prizna prvenstvena pravica vpisa, če dokaže to svojo pravico do žiga z uradno poverjenim prepisom registra pristojnih oblastev, pri katerih je bil žig prej prijavljen in če pravočasno plača prijavo in letno pristojbino, ki je na vrsti. — Drugače pridobi prijavitelj prvenstvene pravice (prioritete) za žig v trenutku, ko je vložena redna prijava. Od tega časa uživa prvenstvo napram vsakemu istovetnemu žigu, ki se prijavi pozneje. Ako ima prijava kaj nedostatkov in ako se ti pravočasno odpravi, se sme prijava smatrati za redno vloženo v trenutku prve vložitve, ako ti odpravljeni nedostatk niso izpremenili bistva žiga. Če pa so ti pravočasno odpravljeni nedostatk naknadno izpremenili bistvo žiga, se smatra žig za redno prijavljenega ob času, ko so se odpravili ti nedostatk, ter uživa prvenstveno pravico od tega časa. — Žigi, ki so dosedaj veljali samo v nekaterih delih kraljevine, katerih zaščita pa se razširja na vse ozemlje kraljevine, ne morejo kršiti pridobljenih pravic drugih oseb v onih delih, kjer doslej niso bili zaščiteni!

Pravica žiga prestane: 1. če se imetnik odreče tej pravici, 2. če se letna ali naknadna pristojbina ne plača pravočasno; 3. ob sporu, ko postane odločba uprave o prestanku žiga izvršna. V primeru 1. prestane pravica žiga dan potem, ko uprava prejme vlogo o odreki; v primeru točka 2 prvi dan potem, ko poteče



poslednje leto, za katero je bila pristojbina plačana; v tretjem primeru, pa oni dan, ko postane odločba uprave izvršna. Imetnik, ki je izgubil po teh določenih pravico žiga, sme vnovič zahtevati njegovo zaščito za isto ali za drugo vrsto blaga. Druge osebe pa smejo prav takšen ali podoban znak zaščititi kot žig za isto vrsto blaga še le po preteku dveh let, odkar je žig prestal veljati, ako ni prejšnji imetnik že med tem časom dobil vnovič zaščite. Ako ni znak primeren za žig, ako je njegova zaščita izključena (lik kraljev ali člana kraljevskega doma), ako je žig podoben drugemu, ki je bil za isto vrsto blaga prej registriran, ako novi žig ima ali predstavlja lik katerekoli osebe, ki ni v to dovolila, smejo prizadete osebe zahtevati, da se zaščita žiga uniči. Če se pravica žiga uniči, velja to za nazaj, tako da se smatra, da te pravice sploh nikoli ni bilo.

Uprava vodi poseben register žigov, ki vsebuje vse podatke glede žiga in imetnika žiga. Vpogled v register, popise in nariske, ki se hranijo v posebnem arhivu, kakor tudi prepisovanje in kopiranje se dovoli vsakomur. Na zahtevo daje Uprava tudi izpisne registrov, ki se vodijo pri njej.

Fran Zelenik:

## Iz žitne trgovine.

(Nadaljevanje.)

»Bradstreet«-statistika izhaja istakotako redno kot zgoraj omenjeno poročilo, ima pa veliko višje številke, ki pa niso tako zanesljive kot številke »visible supplies«, ker slonijo bolj na cenitvah, kot na uradnih podatkih. »Bradstreet«-statistika vsebuje številke vidnih zalog ne samo Združenih držav ampak tudi Kanade z Manitobo vred.

Angleški strokovni časopisi in tudi nemški prinašajo poročila o »plavajočih« množinah, kakor tudi poročila o vidnih svetovnih zalogah.

Združene države priobčujejo tudi poročila o nevidnih zalogah 1. marca in 1. julija pri severoameriških fermerjih. Seveda so to le cenitve, ali vendar so te številke važna podlaga kalkulacijam o obsegu porabe, oziroma koliko stare zaloge je še v rokah proizvajalca.

Tedenska argentinska poročila navajajo množine vkrcane pešnice in koroze iz La-Plata za evropska in izvenevropska tržišča. Poročila tudi navaja vidne zaloge v elevatorjih, povprečne tedenske cene, plovino in tendenco. Podatki o vidnih zalogah v elevatorjih pa so malopomembni, ker velikih elevatorjev ni in je tedaj vidna zalogaja majhna.

Pred vojno je ogrsko poljedelsko ministrstvo priobčevalo redna poročila ne samo o stanju setvij in žetve v Ogrski ampak vseh držav celega sveta. Potrebne podatke iz tujine so mu dajali konzulati.

V Rimu obstoji mednarodno poljedelski zavod, ki izdaja precej točna poročila. Ta zavod seveda še ne pozna Jugoslavije.

Avstrijsko poljedelsko ministrstvo je izdajalo tedensko poročilo jako izčrpno poročilo iz vseh strani sveta za razno tržno blago.

Tudi Nemčija je imela svoje »Wochenberichte« in »Deutscher Beerbohm«.

Naša Jugoslavija bo tudi morala posvetiti mnogo pažnje taki informacijski službi, v kateri bodo morali sodelovati z vso resnostjo naši konzulati in naše agencije.

### b) Notiranje cen.

Amerika: Union v cts za bsh (60 lb), koroza 56 lb, moka 1 brel = 88.904 kg. — Kanada v dolarjih za imperialbushel — San Francisco v centweight (112 angl. funtov). — Buenos Aires: v pesos za 100 kg.

Avstralija: v sh in d za 1 quarter. Belgija: v frc za 100 kg. Francoska: v frc za 100 kg. Holandska: v fl. za last.

Liverpool: v sh in d za 1 cental = 100 lbs.

London: v sh in d za 1 quarter.

Nemčija: Berlin: v markah za 1 tono, moko v markah za 100 kg brutto. Na drugih nemških tržiščih v markah za tono ali za 100 kg. V Južni Nemčiji tudi v markah za 50 kg (sedaj notirajo cene v markah za 1 kg).

Rumunija: v lejih za 100 kg.

Rusija: v rubljah za pud. V žitni trgovini se računa pud za 16.25 kg.

O p o m b a: v Nemčiji, Češkoslovaški, Jugoslaviji itd., tedaj v deželah s slabo valuto označujejo sedaj cene v valuti dežele za 1 kg.

### c) Mere in teže.

Avoirdupois (avdp) = 1 angl. funt = glej pfund.

Barel, 1 barel moka, Amerika (196 lb) = 88.904 kg.

Bushel (Winchester bushel, mera za zrnje v Ameriki) = 35.238 l; (imperial bushel, votla mera za zrnje v Angliji) = 36.348 l; v žitni trgovini pa se računa bushel z 36.35.

Amerikanska žitna trgovina pa računa 1 bushel zrnja tako:

pšenica 60 lb = 27.22 kg;

rž in koroza 56 lb = 25.40 kg;

oves 32 lb = 14.51 kg;

ječmen 48 lb = 21.77 kg.

Berkovic (utežna mera v Rusiji) = 10 pudov = 163.8 kg.

Cental (angleško) = 100 angl.

funtov.

Charge (žitna mera v Marseille) 160 l.

Cwt. = Hundredweight.

Cetverik (ruska mera) = 26.2377 l.

Cetvrt (ruska mera) = 209.902 l.

Galona (votla mera, Amerika, 8 bushel) = 4.405 l.

Galona (votla mera, Angleška 8 bushel) 4.544 l.

Hundredweight (cwt) á 112 angl. funtov (teža v Angleški) 50.802 kg.

Korzec (poljska mera za zrnje) = 128 l = ca. 100 kg.

Last (Holandska) teža za pšenico 2400 kg, rž 2100 kg, ječmen 2000 kg, oves 1500 kg.

Lb = pound (glej pfund, Angleška) 453.593 g.

Liter, votla mera = 1 edm.

Malter (mera za zrnje v Švici) = 150 l.

Oka (utežna mera v Grčiji) = 1280 q.

Pfund (Nemčija, Francija itd.) = 500 g; (Rusija) = 409.512 g; (Angleška in Amerika = lb) = 453.593 g.

Pud (utežna mera v Rusiji) = 16.38 kg.

(O p o m b a: v žitni trgovini je pud = 16.25 kg).

q = kvintal = stot, glej stot.

Quarter (votla mera, Angleška) ali Imperial á 8 bushel = 290.78 l.

Na borzi v Londonu pomeni:

1 quarter z 480 lb = 217.824 kg;

1 quarter z 492 lb = 223.267 kg;

1 quarter z 496 lb = 224.982 kg;

1 quarter z 500 lb = 226.896 kg;

1 quarter z 504 lb = 228.710 kg.

Na ti borzi velja:

1 quarter z 500 lb za pšenico iz Kalifornije, Oregon, Washington in Čile.

1 quarter z 496 lb za pšenico iz Severne Rusije (Petrograd).

1 quarter z 492 lb za indijsko, perzijsko in južnorusko pšenico.

1 quarter z 480 lb za avstralsko, amerikansko ozimino in jarino, La Plata in podonavsko pšenico.

Za koroza se računa quarter 480 in 496 lb;

za rž se računa quarter 480, 472, 464, 456 lb;

za oves se računa quarter 336, 320, 304 lb;

za ječmen se računa quarter 448, 436, 416, 400 lb.

Quintal = q = stot (glej stot).

Registertona (prostorninska mera za ladje vseh narodov) 2.832 m<sup>3</sup>.

Sack (v Nemčiji moka, zrnja) = 100 kg; (v Angliji 280 lb) = 127 kg.

Schepel (mera za zrnje v Nizozemski) = 10 l.

Stot = q = kvintal = 100 kg.

Ton (teža v Angleški in Združ. drž.) = 1016.047 kg.

Tona (teža pri nas, Nemčiji, Angliji, Franciji itd.) = 1000 kg.

Troyfund (utežna mera, Holandska) = 492.2 g.

Wispel (množinska mera v Nemčiji) = 1000 kg.

## Gospodarski pregled Čehoslovaske.

(Iz poročila trg. agenc. SHS v Pragi.)

(Nadaljevanje.)

Sladkorna industrija. Od 221 sladkornih tovarn bivše Avstrije pripade 189 na Čehoslovaško. Vse te tovarne so predelale za 94.523.000 q sladkorne pese in so iz tega producirale za 14.747.912 q sladkorja. Ta produkcija sladkorja znaša 17,92 odstotni del celokupne svetovne sladkorne produkcije. Potemtakem zavzema Čehoslovaška kar se tiče sladkornega proizvodstva drugo mesto, to je, ona sledi Nemčiji, ki je pred vojno producirala 27.000.000 q. Sladkorna kampanja 1918/1919 je znašala 6.351.000 q sirovega sladkorja v vrednosti 2.385.000.000 K. Od tega je Čehoslovaška izvozila Čehoslovaška izvozila 2.639.000 q v vrednosti 1.571.426.000 kron, a kampanja 1919/1920 je znašala 4.888.249 q. Produkcijo v letu 1921 in 1921 se ceni na 7.157.257 q sladkorja. Ni dvoma, da je sladkor najglavnejši izvozni predmet Čehoslovaske. Da se olajša izvoz, je čehoslovaška vlada organizirala sladkorni monopol, družbo z o. j. pod kontrolo ministrstva financ, ki edino sme prodajati sladkor v inozemstvo.

Industrija piva. Pred vojno se je v 140 tovarnah slada predelalo 369 tisoč ton ječmena in proizvedilo 230 tisoč ton slada, od kojega se je 40.000 oddalo pivovarjam, a ostatek v znesku 190.000 ton se je izvozil. Leta 1919 so te tovarne proizvedile 75.000 ton, od kojih se je 70.000 ton izvozilo, in to večinoma v Italijo, Nemčijo in Švico. Pivovarj je 676, ki so pred vojno producirale 13.000.000 hl piva. Njih konsum slada znaša 190.000 ton, ječmena 208.000 ton, a hmelja 2830 ton. Število zaposlenih delavcev znaša 20.000. Izvozilo se je pa 1.250.000 hektolitrov piva.

Produkcija 1919/1920 je znašala 6.784.130 hl. Najvažnejša je meščanska pivovarna v Pilzni, koja producirala 1.000.000 hl letno.

80 % hmeljarjev bivše Avstrije pripade Čehoslovaški. Ti so pridelali  $\frac{1}{10}$  celokupne svetovne žetve hmelja. Od tega so konsumirale čehoslovaške tovarne 40 %, a ostanek se je izvozil. Izvoz hmelja so posredovali dunajski in norimberski trgovci, ki si zagotovijo ves hmelj, potreben za celo sezono. Po vojni se Čehoslovaška trudi, da bi se emancipirala od tujih posrednikov, ter prodaja hmelj neposredno Zedinjenim državam, a osobito južni Ameriki, ki je kupovala češki hmelj vedno le potom nemških posredovalcev. Toda trgovina z Ameriko je zelo padla, in Angleška je danes največji kupec čehoslovaškega hmelja (v letu 1919/1920 se je izvozilo v Anglijo 89.848 q, v Francijo 13.808 q, v Italijo 12.736 q). Žetev v letu 1919 je znašala 90.000 q, a v 1919/1920 se je izvozilo 156.842 q. Žetev v letu 1920 je dosegla 130.000 q, od česar se more izvoziti okoli 80.000 q. Čehoslovaška zavzema, kar se tiče svetovne produkcije hmelja drugo mesto, in to po Zedinjenih državah.

Tovarne za destilacijo alkohola. V kampanji 1918/1919 se je proizvedilo 310.000 hl, a 1919/1920 370.000 hektolitrov alkohola. Pred vojno je znašala letna produkcija pri zaposlenju 14.000 delavcev 1.151.000 hl alkohola. Letna produkcija vina je znašala 600.000—800.000 hl in se je mnogo tudi izvažalo. Čehoslovaška ima tudi 128 tovarn škroba, 20 tovarn simpa in glikoze, 11 tovarn dekstrina in gumija. Proizvedilo se je 21 tisoč ton škroba, 19.500 ton simpa in glikoze, 8500 ton dekstrina, kar znaša skupno 48.600 ton, od kojih se je 23.900 ton izvozilo. Ta industrija zaposluje okoli 2800 delavcev.

Lesna industrija. 32 % celega čehoslovaškega teritorija je gozd; to znaša okoli 4.014.803 ha in po temu bi zavzemala Čehoslovaška, kar se tiče bogastva lesa, šesto mesto. V normalnih časih se je dobivalo 10.817.051 debel mehkega lesa, a 2 milijona trdega lesa. Okoli 650.000 debel mehkega lesa se uporablja za

rudarska podjetja; 30.000 debel za konstrukcijo telegrafskih in telefonskih drogov; 1.000.000 kubičnih metrov za fabrikacijo celuloze, tako, da se je ostatek 6.320.000 debel uporabljal za kurjavo, stavbarstvo, in zelo majhen del se je izvozil v sosednje države. Trdi les se uporablja za prage (500.000 debel). Trdega lesa nima Čehoslovaška mnogo, ter je primorana, da ga uvaža in to posebno iz Rusije, Jugoslavije in iz Iztoka.

(Dalje prih.)

## Izvoz in uvoz.

Prepoved izvoza živil. Da se odpre pomanjkanju živil, in da se nabavi potrebno seme, je ministrstvo financ predložilo ministrskemu svetu predlog za začasno prepoved izvoza živil.

Izvoz preprog iz Kitajske. Izvoz preprog iz Kitajske je zadnje čase v dobi od 1918 do 1921 zelo narastel. Iz Pekinga poročajo, da je znašal v letu celokupni izvoz 74.725 komadov preprog v vrednosti 1.424.237 kitajskih talerjev.

Uvoz kreme za čevlje v Argentinijo. Letni uvoz kreme za čiščenje obutvi v Buenos-Aires znaša približno 300 ton. V letu 1914 je znašal ves ta uvoz 357 ton in v letu 1919 341 ton. Ako vzamemo, da tehta 1 škatljica povprečno 200 gramov, tedaj je znašal ves uvoz 40.000 škatljic. Največje vprašanje je po nekaterih fabrikatih, ki imajo le malo duna, koje se lahko ohrani po letu pri temperaturi 42 stopinj, pozimi pri 86 stopinj vročine.

Bolgarski izvoz. Bolgarska narodna banka je sklenila, da poveča kredit izvoznih tvrdk z namenom, da olajša izvozno trgovino.

## Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Uveljavljanje trgovinske pogodbe z Nemčijo. Na mnogobrojna vprašanja interesentov glede uveljavljanja trgovske pogodbe z Nemčijo obvešča trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani vse zainteresirane kroge, da bo po sporočilu ministrstva trgovine in industrije stopila v veljavo trgovska pogodba z Nemčijo šele potem, ko bo pogodba tudi od strani Nemčije ratificirana in ko bo med obema vladama izmenjana nota o ratifikaciji pogodbe.

Čehoslovaško-grški trgovski dogovor. Te dni je odpotoval v Atene čehoslovaški poslanik Mečić, kojega glavna naloga bi bila, čim preje zaključiti trgovski dogovor med državama. Dogovor predvideva največje ugodnosti pri uvozu in izvozu gotovega blaga. Tako hoče Čehoslovaška uvoziti v Grško: sladkor, čokolado, vsake vrste papir, steklo, emajlirano posodo, tekstilno blago, klobuke, čevlje, stroje, kemikalije itd., medtem ko hoče izvoziti: tobak, fige, rozine, vino, olivno olje, smolo itd.

Francoska trgovina leta 1921. Stastični podatki o francoski trgovini ugotavljajo, da je znašal uvoz v Francijo leta 1921 23.548.473.000 frankov ali 26 milijard 356.424.000 frankov manj nego leta 1920. Izvoz znaša približno 21 milijard 553.101.000 frankov ali 5.341.837.000 manj nego v prejšnjem letu. Iz teh številk ni vsled večjih ali manjših oscilacij cen mogoče ugotoviti, ali se je izvoz in uvoz pomnožil ali ne. Ako primerjamo številke težine, pridemo do rezultata, da se je leta 1921 uvozilo 37.073.686 ton ali 12.558 ton manj nego v prejšnjem letu. Kar se tiče izvoza, je pa ta narastel na 1.600.125 ton ali 3.146.000 več nego v preteklem letu. Razvidno pa je, da je francoska trgovina svojo mizerijo že preživela in da se je izvoz znatno poboljšal. Zanimiv je osobito porast izvoza, ki je znašal januarja že samo 1 milijon 882.618 ton, a ki je decembra narastel na 2.192.320 ton.

Belgijska zunanja trgovina. Iz belgijskega uradnega biltena posnamemo sledeče podatke o belgijski zunanji trgovini. Vrednost uvoza in izvoza, kakor tudi uvozni saldo so znašali v letih 1920 in 1921 sledeče: 1920 uvoz 12.788.6, izvoz 87.002.5, uvozni saldo znaša potemtakem 4086.1; uvoz 1921 10.054.6, izvoz 7147.3, uvozni saldo tedaj 2907.3.



Teža uvoženih predmetov je znašala v letu 1920 15.226.709 ton in v letu 1921 17.511.863 ton, znižala se je tedaj za 2.285.154 ton. Teža izvoženih predmetov je pa znašala v letu 1920 10.556.854 ton, v letu 1921 17.160.355 ton.

**Tobačna produkcija v Bolgariji.** Tobačni pridelek je bil v Bolgariji v letu 1921 sledeči: okraj Petrič 308.702.423 kg, okraj Kardžali 2.452.146.736 kg, okraj Varna 160.128 kg, okraj Tirnov 54.222.684 kg, okraj Vidin 1.061.560 kg, okraj Haskovo 2.233.018 kg, okraj Nevrokop 665.241 kg, okr. Sofija 15.408.400 kg, okraj Plevna 77.159.990 kg, okraj D. Pazarčik 1.111.756 kg, celokupno 7 milijard 77.864.193 kg. Iz okrajev Plovdiv, Dupnica, Vraca, Šumen, Burgas, Ruščuk, Kistendil in Stara Zagora ni še podatkov.

### Industrija.

**Novi solni rudniki v Bosni.** V Bosni, edini naši pokrajini (izvzemši nekega pomorskega kraja, kjer se dobiva sol potom izpranja morske vode) nahajamo naravni solni rudnik, in to v okolici Tuzle. Letna pridobitev soli bi znašala približno 4400 vagonov, kar znači eno četrtino naše potrebe soli. Bilo bi zelo umestno in dobrodošlo, če bi zamogli ta proizvod počeštvoriti (kar bi se lahko zgodilo le pri dobrem financiranju podjetja), ter bi tako zamogli celo našo potrebo soli kriti doma.

**Elektrika v službi poljedelstva.** V Italiji se je ustanovila anonimna družba za obdelovanje zemlje z električnimi stroji. Prvi poskus te vrste se izvršuje v pokrajini Emiliji in sicer s prav dobrimi uspehi. Do sedaj so se postavili v obratovanje električni plugi, ki lahko orjejo 50 cm globoko in so posebne važnosti za obdelovanje rižnega polja, ki mora ležati pod vodo. Do sedaj se je uporabljalo za to človeško delo, kar je pa za človeško zdravje zelo škodljivo. Z uporabo električnih strojev se doseže prihranek 30—40 odstotkov na stroških.

**Svetovna sladkorna produkcija.** Angleški listi objavljajo sledeče statistične podatke o sladkorni produkciji iz sladkorne pese za leto 1920-21: sladkor iz pese:

|                   | 1919/20<br>ton | 1920/21<br>ton | 1921/22<br>ton |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|
| Nemčija:          | 739.548        | 1.152.900      | 1.330.000      |
| Čehoslov.:        | 493.881        | 705.919        | 585.000        |
| Holandija:        | 238.692        | 316.402        | 335.000        |
| Francija:         | 154.444        | 305.041        | 285.000        |
| Belgija:          | 146.918        | 242.589        | 280.000        |
| Druga drž.:       | 820.785        | 996.414        | 1.097.500      |
| Evropa            | 2.594.166      | 3.718.325      | 3.912.500      |
| Zedinj. drž.:     | 652.957        | 969.419        | 990.000        |
| Kanada            | 16.500         | 34.600         | 23.000         |
| Skupaj            | 3.263.623      | 4.723.344      | 4.925.000      |
| Sladkor iz trstja | 11.893.943     | 11.785.860     | 15.725.000     |
| Skupaj            | 15.157.565     | 16.509.204     | 20.650.000     |

**Nov tkalni stroj.** Kakor čujemo, so v Vest-Ridingu iznašli nov stroj za tkanje blaga. Tkanje na tem stroju velja 4 krat manj, kakor tkanje na dosedaj običajnih strojih. Trdi se, da bo veljala obleka, tkana na tem stroju 50 frankov, dočim stane ista obleka danes 500 frankov.

**Petrolejska industrija v Rumuniji.** V Rumuniji so se ustanovili s pomočjo francoskega kapitala dve novi družbi za eksploatacijo petrolejskih vrelcev. Večja teh dveh družb imenom »Gallia« ima osnovnega kapitala v znesku 1.250.000 frankov; druga »Trgovska družba za petroleje« ima 1 milijon levov osnovne glavnice.

**Nemška kino-industrija.** V Eberfeldu se je ustanovila družba, koje namen je zgraditi veliko tovarno za izdelovanje nepregorljivih filmov. Izdelovanje se bo izvrševalo na podlagi naj-novejše zgradbe, ki bo za kino-industrijo velike važnosti.

### Obrt.

**Obrtni Vestnik.** Izšla je številka 7. »Obrtnega Vestnika«, ki vsebuje: 1. Oklice vsem obrtnim zadrugam na Kranjskem. 2. Nočejo nas razumeti. 3. Obrtniški naraščaj. 4. Odgoja in omika obrtno-industrijskega naraščaja. Nadalje vsebuje list zanimive dopise, kakor: auto-tapetništvo itd., ter potrebna navodila ter oglase za obrtnike.

### Denarstvo.

**Promet denarja v Čehoslovaški.** V zadnjem tednu marca se je zmanjšal

promet denarja v Čehoslovaški pod 10 milijard in to za 196.7 milijonov, ter znaša 9958 milijonov. Vzrok temu je znižanje cene življenskih potrebščin in delno odplačilo državnega dolga.

**Razdelitev zadolžnic Avstro-Ogrske banke.** Založnice Avstro-ogrške banke se bodo razdelile sledeče: Madžarska dobi 95 milijonov, Poljska 25, Jugoslavija 18,5, Čehoslovaška 16, Avstrija 3, Italija 0,1. Založnice bodo izplačane v avstrijski veljavi.

**Izkaz madžarskega novčanega zavoda.** Madžarski novčani zavod objavlja pregled stanja dne 7. marca t. l.: Država je vzela pri zavodu kreditov v znesku 500 milijonov kron; vrnilo se pa je na privatnih eskomptnih posojilih 303,8 milijonov kron. Promet novčanic se je tedaj dvignil za 145 milijonov kron in je dosegel vsoto 26,9 milijard kron.

### Promet.

**Prometne vzpostave.** Sprejemanje praznih cistern, ki so namenjene za polnjenje v postajo Boryslav, je zopet dovoljeno. V postaji Parkan-Nana (prej Parkany-Nana) so reekspedicije prepovedane. Za postaje Hegyesalom je dovoljeno sprejemati pošiljke prago, ako so naslovljeni na postajnega načelnika v Hegyesalem.

**Spalni vozovi.** Pisarna Wagons-Lits, Ljubljana, Dunajska cesta 31. tel. 108, nam javlja: Ljubljana—Trst—Milan—Pariz S. O. E. odhod ob 16.30. — Ljubljana—Beograd—Bukarešta S. O. E. odhod ob 6.17. — Ljubljana—Beograd, brzovlak odhod ob 15.56. — Ljubljana—Trst D brzovlak odhod ob 0.42. — Ljubljana—Dunaj D brzovlak odhod ob 0.40. Ljubljana—Zagreb—Beograd, iz Zagreba drž. kol. odhod ob 20.30. — Istotam se dobijo tudi železniške karte v predprodaji.

**Železniški zastoj.** Avstrijske železnice so pozvale naše ministrstvo saobračaja, da odstrani 7000 ton poljedelskih strojev, koji so došli iz Nemčije na račun reparacije. Ti vagoni stoje sedaj po postajah južno Gradca, ker naše železniške oblasti niso v stanu, da jih radi prenapolnjenih tirov in pomanjkanja strojev, prevzamejo.

**Zračni promet Pariz-Bukarešta.** Zračni promet med Parizom in Bukarešto čez Budapešto bo začel začetkom meseca maja t. l. Cene za prevoz so se določile na sledeče vsote: Pariz-Bukarešta 1200 frankov; Dunaj-Bukarešta 710 frankov; Praga-Bukarešta 840 frankov, Budapešta-Bukarešta 610 frankov.

**Lokomotive za Rumunijo.** Glasom rumunskih časnikov, je Nemčija sporočila rumunski vladi, da je 276 lokomotiv, katere je naročila rumunska vlada pri neki nemški tvrdki za 445.000.000 mark že izgotovljene in da čakajo predaje.

**Promet med Italijo in Francijo.** Na podlagi novega sporazuma, sklenjenega, sklenjenega med Italijo in Francijo se izdajajo na potne liste izdane državljanom tih dveh držav, posebna potna viza, veljavna za eno leto. Na podlagi teh vizov je tekom enega leta dovoljeno prehajati iz ene države v drugo, ne da bi bile kake druge formalnosti za to potrebne. Kdaj se bodo pri nas uvedle enake lahkote? —

**Promet z Bolgarijo.** Z Bolgarijo oziroma preko Bolgrije ne obstoja do danes še direktni železniški promet, tako da se mora vse blago na jugoslovensko-bolgarski meji v Caribrodu natovoriti v bolgarske vagonne. Več časopisov je v zadnjem času prineslo vest, da je bil vpeljan v Caribrodu mednarodni tranzitni promet, toda to ne odgovarja popolnoma resnici. Sicer je res, da pasirajo tuji z inozemskim blagom natovorjeni vagoni obmejno postajo Caribrod in vozijo od tam do določene postaje v Bolgariji, toda to le na pismeno prošnjo lastnikov, proti plačilu najemnine za vagon v znesku 6 francoskih frankov na dan, računajoč od dneva, ko se prekarjači meja do vrnitve na jugoslovensko progo. Iznosi v frankih se vplačajo v levih po dnevnem kurzu.

**Pošta za Rusijo.** Ministrstvo za pošte in brzojav pripravlja v sporazumu z ministrstvom notranjih del načrt za vzpostavitev poštnega prometa med našo državo in sovjetsko Rusijo. Ko bodo določeni vsi predpogoji direktnega poštnega prometa, in ko se bo osobito organizirala cenzura, se bo takoj uradno določilo dan, kdaj se bo začelo redovito

funkcioniranje pošte, prejem in odposiljanje pisem, paketov in brzojavov, namenjenih za sovjetsko Rusijo.

## Mizice za pisalne stroje

THE REX CO., LJUBLJANA.

### Carina.

**Romunska izvozna carina za žito in petroleje.** V zadnji seji ministrskega sveta se je sklenilo, da je odslej plačati izvožno carino za žito in petroleje v zlatu. Ako se pa žito in petroleje izvažata v države, ki imajo zdravo valuto, se sme izvožno carino plačati tudi v valuti dotične države. Pri izvozu teh dveh predmetov v Nemčijo, Avstrijo, Bolgarijo, Madžarsko, Poljsko in Rusijo — tako se vsaj glasi uradno poročilo — se plačajo pristojbine v levih po tečaju, katerega bo določila mesečno generalna direkcija carin. Ta odredba stopi v veljavo z dne 1. aprilom t. l.

### Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

**Dobava gumijevih obrobov za kamione in vlačilnih verig.** Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 29. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave gumijevih obrobov za kamione ter vlačilnih verig. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

**Dobava avtomobila.** Podžupanstvo torontalsko-tamiške županije v Velikem Bečkereku poziva interese, da vložijo najkasneje do 10. aprila t. l. pri njem ponudbe za dobavo avtomobila. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

**Dobava drv.** Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 29. aprila t. l. ustmeno ofertalno licitacijo za dobavo 4000 vagonov drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

## Dobava, prodaja.

**Prodaja krp od vreč, stekla od razbitih steklenic ter zabojev.** Intendant-sko slagalište Dravske divizijske oblasti v Ljubljani prodalo bo dne 20. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne na javni licitaciji v slagalištu okoli 20.000 kg krp od vreč, 25.000 kg stekla od pobitih steklenic in okoli 4000 zabojev od raznih mesnih konzerv, rib, biskvita in čaja. Interesenti naj predložijo po predpisu kolkovane pismene in ustmene ponudbe upravi intendantskega slagališta do omenjenega časa. Pogoji in navedeni predmeti so na vpogled dnevno v Intendantskem slagalištu Moste pri Ljubljani.

### Trgovski register.

**Vpisi v trgovski register.** Vpisale so se nastopne firme: v Ljubljani: Mlakar & Kranjc, trgovina s specerijskim, galanterijskim in kolonialnim blagom na drobno in prodaja sadja, zelenjave, piva in pokalice v Ljubljani; »Svetla«, d. d. za žarnice in elektrotehniko v Ljubljani; »Svetla«, d. d. za žarulje i elektrotehniko u Ljubljani; nemško: »Svetla«, A.-G. für Glühlampen und Elektrotechnik in Ljubljana. Trgovska banka, d. d. v Ljubljani. V Ljutomeru: Obrtna banka v Ljubljani, podružnica v Ljutomeru. Sedež glavne-ga zavoda: Ljubljana. V Mostah pri Zirovnici: Brata Triplat, izdelovanje suknin in trgovina z njim, Moste pri Zirovnici.

### Posredovalnica za delo.

**Izkaz posredovalnice sloven. trgov. društva »Merkur« v Ljubljani.** Sprejme se: 4 knjigovodje, 4 kontoriste, 1 poslovodja, 2 potnika, 2 skladiščnika, 4 pomočnike mešane stroke, 4 pomočnike železniške stroke, 1 pomočnik manu-fakturne stroke, 1 pomočnik specerijske stroke, 6 kontoristinj, 16 prodajalk, 10 učencev, 1 učenka — Službe išče: 5 knjigovodij, 6 kontoristov, 2 poslovodja, 2 potnika, 6 skladiščnikov, 48 pomočni-

kov mešane stroke, 1 pomočnik manu-fakturne stroke, 4 pomočniki specerijske stroke, 41 kontoristinj, 9 blagajničark, 35 prodajalk, 16 učencev in 15 učenk. — Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osebja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala željam kar najnatančneje ustreči.

## Razno.

**Amerika za našo industrijo.** Večja banka v Kaliforniji je sklenila, da sodeluje s svojimi kapitali pri razvoju industrijskih podjetij v naši državi. Za ta namen stavi dotična banka na razpolago vsoto v iznosu dvajset milijonov dolarjev. S kapitalom, kojega je že dala na razpolago inženirju g. Vasi Nastiću v znesku dveh milijonov dolarjev, se bo zgradilo v Zemunu moderen mlin, ki bo delal v glavnem samo za izvoz. V kombinaciji so tudi še neke druge industrije.

**Carinski posrednik Kosta M. Ivanović** obvešča s tem, da je prenesel svojo pisarno v prostore Medn. trg. sped. i sklad. del. družbe »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica št. 3, tel. 463. — Prima u delo: deklariranje blaga za račun stranaka reklamacije po svima carinskim kazenskimi zadevama, kao i restringiranje pogrešno naplaćenih carinskih dažbina.

**Francoske emisije na Angleškem.** Francosko posojilo, koje je emitirne železniška družba Paris-Mediterranée v Angliji, je imelo briljantni uspeh. — Govori se, da bodo v kratkem izvršili enake operacije v celokupnem znesku 12 milijonov funtov sterlingov udi družbe »Orleans«, »Nidi«, »Pas-de-Calais«.

**Grški sporazum.** Avstrija, Italija in Čehoslovaška so dne 27. marca t. l. položile ratifikacijske listine Graškega sporazuma (ki se tiče lahkot glede potovanja iz ene v drugo imenovanih držav, kakor tudi ukinjenja večine formalitet pri potnih listih), sklenjen dne 27. januarja 1922 v Gradcu, v dunajskem zveznem ministrstvu zunanjih del. S tem je stopil ta sporazum med kontrahenti z dne 27. marca t. l. v veljavo.

**Kriza v Nemčiji.** Prinašamo nekaj števil, ki pričajo o porastu gospodarske mizerije na Nemškem. Zlati agio, ki je znašal v začetku (3. avgusta 1919) 240 odstotkov in v začetku 1921 990 odstotkov, se je povišal do 20. oktobra 1921 na 1999 odstotkov in do 23. novembra 1921 na 3900 odstotkov. Cirkulacija bankovcev, ki je znašala 1914. l. 4 milijarde, 1918 22 milijard, 1919 35,7 milijard, 1920 68.805 milijard, je narasla v letu 1921 na 113.639.464.000. Metalna rezerva državne banke, ki je znašala 1913 2282 milijonov (od tega 2262 mil. zlata) mark, je padla v letu 1921 na 1107 milijonov mark (od tega v zlatu 995,4). Posledica tega je bila, da so začele cene za živila rapidno rasti. Ako pogledamo indekse številke »Reichsamt«, najdemo za leto 1921 sledeče številke: januar 944, februar 901, marec 901, april 804, maj 880, junij 896, julij 963, avgust 1045, september 1062, oktober 1146, november 1397. Cena za kruh je n. pr. izza 16. februarja porasla za 75 odstotkov. Pšenica, ki se je prodajala januarja 1921 po 155 mark kvintal, se je prodajala koncem leta po 750 mark in tako so se v splošnem vse cene šestkrat povečale.

## Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred. Jkoffjo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

## Tržna poročila.

**Volna.** Newyork: loko 13.40 (18.40), marec 18.09, (18.07), april 18, (17.95), maj 17.97 (17.90), junij 17.66 (17.59), julij 17.36 (17.28), avgust 17.26 (17.19). New-Orleans: loko 16.75 (16.75).

**Liverpool:** loko 11, marec 10.54, april 10.45, maj 10.40, junij 10.32, julij 10.27, avgust 10.16. — Egiptska volna: marec 17, maj 17.20, julij 17.50.

**Bremen:** 125.50 mark po kg.



Berlin: baker elektrolit. 8668, baker rafinirani 7875—7975, za maj 7775—7825, surovi cink 3025—3075, remelted cink v ploščah 2575—2625, aluminij 12200, aluminij v žici ali vlečeni 12400, kositar. Banka-Straits-Austral 18200—18400, kositar tal. 17700—17800, čisti nikelj 18500—18700, antimon regulus 2300—2900, srebro 4825 do 4875.

### Borza.

Zagreb, devize: Berlin 107—113.50, Milan 1065—1080, London 1438—1453, ček 1435—1440, Newyork 323—324.50, ček 322—323.50, Pariz 2900—2975, Praga 615—623, Švica 6150—6300, Dunaj 4.35—4.45, Budimpešta 39.50—40, Varšava 9.50—10. Valute: dolar 319—320, avstr. krone 4.50—4.60, 20 K v zlatu 1000, funti 1420, franki 2750, marke 115 do 117, leji 235—240, švic. franki 6200, lire 1650—1655.  
Jadranska banka 1100—1150.  
Ljubljanska kreditna banka 945.  
Slov. eskomptna banka 650.  
Ljublj. strojne tovarne 840.

Beograd, devize: London 362.50 do 363.50, Pariz 740, Newyork 81—82, Ženeva 1570, Milan 418—420, Praga 155, Berlin 29.25—29.50, Dunaj 1.115—1.125, Bukarešta 61—62, Budimpešta 9.75 do 10.25. Valute: lire 412—414, drahme 310, leji 60—60.50, češke krone 155 do 156, avstr. krone 1.45.

Curih, devize: Berlin 1.64, Newyork 5.15, London 22.57, Pariz 46.67, Milan 26.90, Praga 9.72, Budimpešta 0.60, Zagreb 1.57, Varšava 0.13, Dunaj 0.06, žigosane 0.07.

### Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

**Ivan Seunig ml.**

Tacea pod Šmarno goro pri Ljubljani.

## 1500 hrastov

lepih ravnih, brez kit in grč, se prodaja iz skupnega posestva soposestnikov iz Črnomelj-Krupa in je komaj 2 km oddaljeno od kolodvora. Prodaja se vrši potom ofertov pro kub. m, oferte je poslati do 1. maja t. l. v roke gospodarskega odseka v Črnomlju; na pozneje dospelje oferte se ne bo oziralo.

Dne 2. maja ob 2. uri pop. se bode vršila ob enem javna dražba v pisarni mestne občine Črnomelj za iste hraste. Po končani dražbi se odpro oferti in odda sežnja hrastov najvišjemu ponudniku — naj si bo že potom ofert ali potom javne dražbe.

Pogoji se lahko vpogledajo pri gospodarskem odboru ozir. istega načelniku Josipu Fabjanu v Črnomlju.

Odbor.

Manufakturna trgovina

na drobno in debelo

**J. KOSTEVC**

Ljubljana, Sv. Petra c. 4

priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

preproge

srbske domače  
ročne industrije

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti: 45/45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158, 134/134, 136/204, 170/246, 210/274, 235/300, 272/304.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani. prodaja trgovina usnja

**J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA**

Sv. Petra cesta števil. 30.

## Tovorni avtomobil

znamka »Waf« 35 H. P. 3. t z popolnoma novo gumi pnevmatiko

se takoj prodaja.

Naslov v upravnistvu »Trgovskega lista«.

## KORANIT

asbestni škrlj za pokrivanje streh  
najboljše sredstvo sedanosti.

KORANIT je neomejeno trpežen.  
KORANIT tehta na 1 m<sup>2</sup> samo 12 kg.  
KORANIT ne odzobe in je nepremočljiv.  
KORANIT sa ne lomi in ne trga, je elastičen.  
KORANIT je popolnoma siguran proti ognju.  
KORANIT vihar ne more odtrgati.  
KORANIT - strehe ni treba popravljati.  
KORANIT - streha je najcenejša, zato ker je KORANIT - streha najbolj trpežna.

Vse pojasnila daje in proračune pošlje:

**Fran Hočevnar, Žirovnica-Moste Gorenjsko.**

Glavni zastopnik koranita za Slovenijo.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavica 50,000.000 K. - Rezervni zakladi 45,000.000 K.

**Ljubljanska kreditna banka**

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

## Jadranska banka — Beograd

Delniška glavica: Din 30,000.000 —. Rezerve: Din 15,000.000 —.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzjave: **Jadranska.**

Afilirani zavod:

**FRANK SAKSER STATE BANK**

82 Cortland Street

New York City.

Velet trgovina

**A. Šarabon**

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko

vodo,

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Čeniki na razpolago.

OFICIJELNI ŠPEDITERJI „LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Beograd,  
Zagreb, Rakek, Trst, Wien.  
Raznovrstne spedicije.

**BALKAN**

d. d. za mednarodne Transporte.

Reekspedicije. - Preselitve s  
pohištenimi vozovi. - Zaci-  
nanja, carinska agentura.